

	Církevní památky		Technická památka
	Díla umělců		Tvrz
	Stopy slavných osobností		Zřícenina
	Zámek		Židovské památky
	Muzea a galerie		Lidová architektura
	Rozhledny a vyhlídková místa		Sepulkrální architektura
	Městská památková zóna		Památné stromy
	Městská památková rezervace		Natura 2000
	Sochařská a drobná architektura		Přírodní parky
	Zajímavosti a unikáty		Zvláště chráněná území

VYBRANÉ TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI REGIONU

ZŘÍCENINY

1. Zřícenina hradu Rokštejn, Panská Lhota
 49°20'2.043"N, 15°43'34.782"E
 Zřícenina jednoho z nejstarších moravských hradů nabízí návštěvníkovi nejen gotickou architekturu, ale také vyhlídku do okolní krásné přírody údolí Brtnice.

ZÁMKY

2. Zámek Brtnice 49°18'20.229"N, 15°40'26.793"E
 Brtnický hrad dal vystavět Zdeněk z Valdštejna v období husitských válek. Po Bílé hoře získali jako konfiškát panství Collatové, kteří jej vlastnili až do roku 1945. Za jejich držení byl vyzdoben tzv. Sálu vjezdů, ve kterém se nacházejí obrazy malíře Karla Františka Töppera zobrazující průběhy císařských návštěv, jež Collatové na zámku přijímali.

3. Zámek Polná 49°29'14.715"N, 15°42'51.329"E
 Hrad zde byl založen pravděpodobně na konci 12. století jako opevněné sídlo na zemské hranici při křižovatce obchodních cest. Dnes zde sídlí městské muzeum s bohatými sbírkami a rozsáhlý areál slouží kulturním a společenským potřebám obce.

TVRZE

4. Tvrz Kamenice u Jihlavy 49°21'59.26"N, 15°46'41.396"E
 Stávající podoba získala tvrz v průběhu 16. století, kdy došlo

>>>>

k výrazným stavebním úpravám. Fasáda celého objektu je zdobena psaníčkovým sgrafitem. Tvrz dnes slouží potřebám muzea.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

5. Podzemí, Jihlava 49°23′49.621″N, 15°35′30.172″E
Jihlavské podzemí patří spolu s podzemím ve Znojmě k nejrozsaáhlejším systémům tohoto druhu na našem území. Celková délka chodeb je 25 km a podzemí je z části přístupné veřejnosti. V roce 1978 zde byla objevena jedna z největších záhad jihlavského podzemí, tzv. svítilky chodba.

6. Lutriánův most, Věžnice 49°31′24.768″N, 15°40′4.682″E
Středověký most ve Věžnici leží na odbočce Haberské stezky, jedné z nejdělejších spojnic raně středověkého českého státu.

CÍRKEVNÍ PAMÁTKY

7. Kostel sv. Jakuba Většího, Jihlava 49°23′42.449″N, 15°35′34.898″E
Stavba trojlohdního halového kostela byla zahájena před polovinou 13. století. Dnešní podoba kostela je výsledkem puristické obnovy z konce 19. století.

Jezuitský klášter s kostelem sv. Ignáce, Jihlava 49°23′50.59″N, 15°35′26.053″E
Bývalou jezuitskou kolej s kostelem sv. Ignáce, se seminářem sv. Michala a s gymnasiem založil v první polovině 17. století polní maršál Michal Adolf hrabě Althan. Barokní přestavbu vedl od roku 1680 italský architekt Jacopo Brascha.

Dominikánský klášter s kostelem Povýšení sv. Kříže, Jihlava 49°23′52.737″N, 15°35′27.27″E
Klášter dominikánů s kostelem Povýšení sv. Kříže byl pravděpodobně založen ve čtyřicátých letech 13. století. Do dnešní doby se dochoval raně gotický kostel Povýšení svatého Kříže, budovaný pod vlivem francouzské gotiky a barokní konvent kláštera, dnes adaptovaný na hotel. Důležitou roli hrál klášter v roce 1436, kdy za jeho zdi probíhala jednání o Basilejských kompaktátech.

Minoritský klášter s kostelem Nanebevzetí Panny Marie, Jihlava 49°23′40.415″N, 15°35′14.57″E
Klášter minoritů s kostelem Nanebevzetí Panny Marie byl založen pravděpodobně ve 40. letech 13. století v těsné blízkosti městských hradeb. Architektonickým i konstrukčním unikátem je věž kostela, která nemá vlastní základy, ale byla postavena na čtyřech velkých pilířích, které v interiéru kostela vznikly nad transeptem – křížením dvou hlavních lodí.

8. Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Polná 49°29′15.746″N, 15°43′5.349″E
Kostel byl vystavěn na místě staršího chrámu v letech 1700–1707 podle plánu italského mistra staršího Domenica de Angeli. Výzdobu kostela, která se řadí mezi nejpůsobivější sakrální interiéry u nás, realizovali malíři Luca Antonio Colomba a významný štukatér Giacomo Antonio Corbellini.

9. Karner, Stonařov 49°16′52.959″N, 15°35′15.023″E
Stonařovský karner s románskými nástěnnými figurálními malbami je součástí areálu kostela svatého Václava.

10. Kaple sv. Jana Nepomuckého, Plandry 49°25′18.958″N, 15°32′27.814″E
Mezi lety 1735–1739 dochází z iniciativy majitele panství Josefa Ignáce Zeba ke stavbě poutního areálu s kaplí zasvěcenou sv. Janu Nepomuckému. V půdorysu ohradní zdi s pěti kapličkami se uplatňuje symbolický tvar svatojánské hvězdy. Je zřejmé, že tvůrce areálu byl obeznán s prací architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela.

11. Kaple Panny Marie Královny, Jestřebí 49°17′24.52″N 15°38′34.97″E
Kaple Panny Marie Královny byla postavena v letech 1996–1998 v centru obce. Je považována za jednu z nejlepších českých církevních staveb vybudovaných na našem území po roce 1989.

ŽIDOVSKÉ PAMÁTKY

12. Židovský hřbitov, Batelov 49°18′43.124″N, 15°23′13.403″E
Synagoga, Batelov 49°18′51.306″N, 15°23′47.619″E

13. Židovský hřbitov, Brtnice 49°18′38.128″N, 15°40′53.163″E
14. Židovský hřbitov, Jihlava 49°23′44.467″N, 15°34′25.327″E
Židovský hřbitov je v současnosti jediným dokladem existence poměrně velké židovské komunity v Jihlavě. Na ploše hřbitova se nachází více než 1000 náhrobků, jsou zde mj. pohřbeni rodiče skladatele Gustava Mahlera.

15. Židovská čtvrť, Polná 49°29′8.927″N, 15°43′18.707″E
Ghetto bylo založeno v letech 1681–1685 a svým dochovaním, celistvostí i zajímavým půdorysem ve tvaru trojúhelníku představuje jeden z nejvýznamnějších dokladů židovských památek na našem území.

Židovský hřbitov, Polná 49°29′34.84″N, 15°42′44.874″E
Synagoga, Polná 49°29′6.901″N, 15°43′20.392″E
Synagoga byla vystavěna ihned po založení ghetta v letech 1680–1682. Dnes se tu nachází Regionální židovské muzeum, které dokumentuje historii a život zdejší komunity.

16. Židovský hřbitov, Puklice 49°21′43.685″N, 15°39′10.084″E
17. Židovský hřbitov, Střítež 49°27′18.978″N, 15°37′24.445″E
18. Synagoga, Třešť 49°17′33.932″N, 15°28′55.42″E
Třešťská synagoga z roku 1854 patří díky zajímavému dispozičnímu řešení a průčelí s loubím mezi nejcněnější stavby svého druhu u nás. O životě třešťské židovské obce vypovídá stálá expozice Zaváté stopy.

Židovský hřbitov, Třešť 49°16′51.266″N, 15°28′28.498″E
19. Židovský hřbitov, Větrný Jeníkov 49°27′57.78″N 15°28′23.87″E

SEPULKRÁLNÍ ARCHITEKTURA

20. Vojenský hřbitov, Jihlava 49°23′37.96″N, 15°34′11.968″E; 49°23′39.609″N, 15°34′10.784″E; 49°23′40.297″N, 15°34′10.891″E
Jihlavský ústřední hřbitov byl vysvěcen v roce 1869. Po obou světových válkách byl rozšířen o vojenské hřbitovy. V roce 1919 vznikla část hřbitova, kde odpočívají padlí v 1. světové válce. Po skončení 2. světové války bylo zde v roce 1946 pohřbeno přibližně 400 sovětských padlých vojáků. V 90. letech 20. století byl hřbitov rozšířen o hroby německých vojáků padlých ve 2. světové válce.

SOCHAŘSKÁ A DROBNÁ ARCHITEKTURA

21. Památník husitský, Horní Dubenky 49°15′38.695″N, 15°18′25.73″E
Mohutný pamětník kámen s pozlaceným kalichem na vrcholu byl vztyčen roku 1923 na paměť zde padlých husitských bojovníků. K bitvě mělo dojít kolem sv. Martina roku 1423.

22. Hraniční pylony, Jihlava Pávovská 49°25′23.322″N, 15°35′53.252″E; Sokolovská 49°24′48.882″N, 15°35′28.304″E; U skály 49°24′36.909″N, 15°35′42.515″E;
Heroltická 49°25′35.666″N, 15°36′43.047″E
Hraniční pylony byly postaveny z rozhodnutí Marie Terezie jako řešení předchozího sporu o průběh zemské hranice mezi Čechami a Moravou severně od řeky Jihlavy. Proto každý z nich nese znaky obou zemí lva a orlici. Zhotovil je polenský sochař Viktor Václav Morávek.

23. Zvonice, Třeštic 49°14′45.272″N, 15°27′5.602″E
Ojedinelá dřevěná zvonice pochází z roku 1863. Její zvláštností je, že vyrůstá přímo z hřebene drobné roubené stavby.

MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ REZERVACE

24. Městská památková rezervace Jihlava 49°23′43.807″N, 15°35′32.174″E

MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA

25. Městská památková zóna Brtnice 49°18′14.139″N, 15°40′41.096″E
26. Městská památková zóna Polná 49°29′10.704″N, 15°43′14.197″E
27. Městská památková zóna Třešť 49°17′25.103″N, 15°29′0.797″E

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

28. Špýchar, Prostředkovice 49°17′37.253″N, 15°34′50.546″E
Špýchar byl pravděpodobně postavený v roce 1581. V polovině 20. století byl po požáru opraven a právě „objevy“ z této doby založily domněnku, že se původně jednalo o tvrz z 16. století.

ROZHLEDNY A VYHLÍDKOVÁ MÍSTA

29. Městské opevnění - brána Matky Boží, Jihlava 49°23′41.271″N, 15°35′13.526″E
Brána, jež vznikla v době výstavby města a hradebního systému na počátku 2. poloviny 13. století, je jedinou, která se dochovala z pěti středověkých městských bran. V současnosti jsou ve věži umístěné expozice věnované dějinám města, informační centrum a brána slouží zvidavým návštěvníkům jako vyhlídková věž.
Věž kostela sv. Jakuba, Jihlava 49°23′42.449″N, 15°35′34.898″E
Severní věž kostela, která slouží dnes jako věž vyhlídková (63 m) byla postavena na počátku 14. století.

GALERIE, MUZEA, PAMĚTNÍ SÍNĚ

30. Rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici 49°18′14.365″N, 15°40′43.872″E
Nejstarším rodákem z Brtnice je nepochybně architekt Josef Hoffmann. Narodil se v barokním domě na náměstí, který v roce 1907 podle vlastního návrhu upravil pro potřeby své rodiny. Dnes dům spravuje Moravská galerie Brno, která zde instalovala expozici o životě a díle tohoto slavného architekta a designéra.
31. Mlýnské muzeum Chadimův mlýn v Horních Dubenkách 49°15′14.66″N, 15°28′18.92″E
Název mlýnu dal Matěj Chadim, který jej koupil v roce 1644. Chadimové s krátkou přestávkou ve 20. století spravují mlýn již po jedné generaci. Dnes mlýn slouží jako ubytovací zařízení a zároveň je v někdejší mlýnici přístupná expozice, jak jinak než o vývoji mlýnářství, doplněná o dobové zemědělské nářadí.

32. Muzeum Vysočiny Jihlava 49°23′47.447″N, 15°35′19.963″E
Muzeum Vysočiny Jihlava sídlí od roku 1953 ve třech historických budovách na Masarykově náměstí. Stálá expozice se nachází ve dvou spojených renesančních městských domech: v domě s unikátní dvoupatrovou dvoranou s dvojkřídlým arkádovým ochozem na toskánských sloupech a v „Domě mistrů“, který byl dříve majetkem nejobhatšího městského cechu – soukeníků.

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě 49°23′50.214″N, 15°35′21.955″E
Galerie disponuje dvěma budovami, jež jsou významnými ukázkami renesanční patricijské architektury Jihlavy 16. století. Dům na Komenského ulici vznikl spojením dvou sousedních domů v roce 1864 a jeho pýchou je vysoká zaklenutá hala, v níž se nachází schodiště a arkádová lodžie. Prostor síně je ukončen osmidílnou klenbou s nádhernou výmalbou. Galerie, prezentuje návštěvníkům české umění 19. a 20. století.

Dům Gustava Mahlera v Jihlavě 49°23′36.9″N, 15°35′29.25″E
V domě strávil své dětství a dospívání světoznámý skladatel a dirigent Gustav Mahler. Dům prošel v roce 2008 rekonstrukcí a dnes je zde umístěna expozice věnovaná nejenom dílu Gustava Mahlera, ale např. i odkazu They Weltner, Mahlerovy příbuzné a rodačky z Jihlavy.

33. Muzeum, Kamenice u Jihlavy (tvrz) 49°21′59.26″N, 15°46′41.396″E
34. Expozice přírody v Kněžicích (zámek) 49°15′58.658″N, 15°40′17.268″E
35. Muzeum, Luka nad Jihlavou 49°22′24.84″N, 15°42′8.65″E
36. Městské muzeum v Polné (zámek) 49°29′14.715″N, 15°42′51.329″E
Regionální židovské muzeum v Polné (synagoga) 49°29′6.901″N, 15°43′20.392″E
37. Muzeum (pobočka Muzea Vysočiny Jihlava), Třešť 49°17′35.053″N, 15°28′58.377″E
Muzeum sídlí v měšťanském domě, který se do dějin města se zapsal zejména jako místo narození světově uznávaného ekonoma prof. Josefa Aloise Schumpetera (1883–1950), tvůrce japonské-

ho hospodářského zázraku. Muzejní expozice je především věnována betlemářství v Třešti a okolí.

Židovská synagoga v Třešti 49°17′33.932″N, 15°28′55.42″E

STOPY SLAVNÝCH OSOBNOSTÍ

38. Brtnice
Josef Hoffmann (architekt a designér)
rodný dům č. p. 263 (muzeum) 49°18′14.365″N, 15°40′43.872″E
39. Jihlava
Gustav Mahler (hudební skladatel a dirigent)
místo pobytu (dětství a mládost) – dům Znojemská 4 (muzeum, pamětní deska) 49°23′36.9″N, 15°35′29.25″E
hrob rodičů na židovském hřbitově 49°23′44.467″N, 15°34′25.327″E
40. Třešť
Josef Alois Schumpeter (ekonom)
rodný dům č. p. 228 (muzeum) 49°17′35.053″N, 15°28′58.377″E

DÍLA UMĚLCŮ

41. Jihlava
Bohuslav Fuchs (architekt)
budova sokolovny (Tyršova) 49°23′55.727″N, 15°35′2.795″E
Sokolovna v Jihlavě, která byla postavena v letech 1934–1935 představuje jeden z významných dokladů meziválečné architektury ve městě.
42. Brtnice
Josef Hoffmann (architekt a designér)
rodný dům č. p. 263 – úpravy interiérů 49°18′14.365″N, 15°40′43.872″E
náhrobky rodičů na hřbitově 49°17′56.51″N 15°40′36.52″E

ZAJÍMAVOSTI A UNIKÁTY

43. Pomník pádu meteoritu, Stonařov 49°16′51.96″N, 15°35′7.784″E
V roce 1808 zažil Stonařov několikaminutový déšť meteoritů, při kterém na zem dopadly stovky kamenů. Na památku této události zde byl v roce 2008 odhalen pomník. Stonařovské meteority jsou zastoupeny ve všech nejnáměšších světových sbírkách.
44. Zoologická zahrada, Jihlava 49°23′46.846″N, 15°35′45.705″E
Jen pár kroků od historického centra Jihlavy, v rekreační oblasti Iesoparku Heulos, se otevírá pohled do zcela jiného světa. Do světa vřeštících opic, elegantních koček všech druhů, cizokrajných zvířat a dalších divů přírody. Místní zoologická zahrada „bez mříží“ svou nabídkou neobyčejných exotických zážitků zaujme malé i velké milovníky přírody. Jejich přízní se těší již od svého vzniku v roce 1957.
45. Kristkova Podyjská glyptotéka – zastavení první – „Zrození“, Panenská Rozcička 49°16′0.652″N, 15°31′13.76″E
První z jedenácti zastavení projektu Kristkova Podyjská glyptotéka, která provází řeku Dyji na její pouti, najdeme u pramene Moravské Dyje. Trasa prochází příhraničními oblastmi České republiky, Rakouska a Slovenska, ležícími v srdci Evropy, jejíž tepnou je právě řeka Dyje.

NATURA 2000

46. Zaječí skok 49°24′47.104″N, 15°32′8.455″E

PŘÍRODNÍ PARKY

47. Čeřínek 49°22′34.04″N, 15°26′7.156″E

PAMÁTNÉ STROMY

48. Buk u kostela sv. Jakuba, Jihlava 49°23′46.981″N, 15°35′19.312″E
49. Borovice lesní, Ždírec 49°28′5.975″N, 15°41′0.484″E

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

50. Národní přírodní památka Hojkovské rašeliníště 49°22′55.575″N, 15°24′47.59″E
51. Národní přírodní rezervace Velký Špičák 49°18′30.426″N, 15°30′43.938″E